

גבעתון

גבעת חיים מאוחד

יום העצמאות תשע"א
63 שנים למדינת ישראל

עלון פנימי ע"א/18 א' באייר תשע"א 5 במאי 2011 givaton@ghm.org.il

נשבית שלום!

עם נורית גוטפריד רחל שחורי
ונורית גיא
אנו אבלים על מותה של
רות ארונדה
תנחומים למשפחה

על סדר היום

ביטחון – עם סיום החורף והתחממות הלילות, מכת הפריצות לבתי החברים חוזרת ובימים האחרונים היינו עדים למספר פרצות וגניבות מבתים בקיבוץ. מספר בקשות אשר עלולות לצמצם את התופעה:

1. גלולת עירנות ובכל מקרה של תופעה או איש חשוד להתקשר:
לגידי שי 050-2056073, אליי 050-2056837, אל שומר הלילה
050-2056032 וביום ניתן גם להתקשר לעקיבא יוגב 050-2056050.

2. בלילה – לנעול את הדלתות ואת כל החלונות והרשתות. מומלץ לסגור תריסים וחלונות למי שיכול.

3. בכל מקרה של אירוע פריצה לדווח לגידי על פרטי האירוע.

4. לא להשאיר ארנקים, כסף מזומן, לפטופים, פלאפונים, אייפודים וכו' גלויים בבית, אלא בחדר השינה בקרבתכם.

בטיחות – במסגרת המאמצים לשפר את הבטיחות של ההולכים והרוכבים בשבילי הקיבוץ אנו מתכננים שתי פעולות גדולות בתקופה הקרובה:

1. תיקון כבישים ושבילים בתחומי הקיבוץ.

2. התקנת מקפצות (באמפרים) להורדת מהירות הנסיעה של כלי רכב בשבילים מרכזיים, ושבילים עם ראות לקוייה.

היערכות היישוב לתקופת חרום – אנו עובדים בימים אלו על רענון היערכות היישוב לתקופת חרום. במסגרת זו מתבצעות בין היתר הפעולות הבאות:

1. שיבוץ למקלטים – בימים אלו מתעדכן שיבוץ למקלטים של החברים והתושבים שאין להם ממי"ד, כאשר הכוונה לנסות ולשבץ את כולם למקלטים עיליים ולמקלט בית שרת – מקלטים שמצבם טוב יותר. לאחר סיום העבודה יקבל כל חבר מכתב ובו המקלט אליו עליו לפנות בעת חירום.

2. הכנת תשתיות הקיבוץ לחירום – בדגש על חשמל (גנרטורים) ומציאת פתרונות להפסקת הזרמת המים ממקורות (באר, גיבוי מיישובים שכנים).

3. הקמת צוותים ייעודיים בתחומים השונים בהם יש לטפל: ביטחון, לוגיסטיקה, בריאות, מידע לציבור, חינוך. **בהזדמנות זו אני מבקש לקרוא לחברים להתנדב לצוותים אלו המיועדים כאמור לשעת חרום.**

תקשורת קווית – אנו נמצאים במשא ומתן מתקדם עם שתי חברות תקשורת גדולות (012 ובזק), במטרה להוזיל את מחירי השיחות הקויות ושירות האינטרנט ולשפר את השירות. כשיסתיים המו"מ יעודכנו החברים על השינויים הצפויים.

אלדד מגל

זבובים עליך ישראל

מזה כמה ימים ניכרת עלייה מסיבית בכמות הזבובים הרוחשים סביבנו. כרגיל בכל שנה, השבוע הראשון של החום מביא איתו גל של זבובים ולכן דורש התארגנות של הממונה על התברואה לטפל במוקדי הקינון. האם השנה ישנה עלייה גדולה בכמות הזבובים גם בגלל שאין לנו תברואן? עד כה היה אדם שידע שזהו תפקידו ולכך מונה. לאחרונה סופח תפקיד התברואן לרכז הבניין. לשאלה מדוע יש עלייה בכמות הזבובים היתה תשובתו: "זה המצב בכל הקיבוץ, ואין מה לעשות". האם זהו הפתרון לצמצום הוצאות השירותים? נדמה לי שיש בכל זאת מה לעשות, ובהקדם. גם היתושים ומרעין ביטן אחרים מחכים בפתח. בתשובה בסוג אין מה לעשות מבטלים את ההשתדלות של כל הנוגעים בדבר לעשות יותר. ניתן בכל זאת להקפיד יותר על הדברת הרימות של הזבובים באזורי ההודייה ופחי האשפה. לראייה, נראה שמכיוון הרפת המצב הרבה יותר טוב.

נדמה לי שחלק ניכר מהבעיה הוא שאין לתפקיד אבא, וזה הפך רק לשרך טורדני על רכז הבניין, יהיה זה האדם החרוץ והמוכשר ביותר – עודף תפקידים הניתנים בידי אדם אחד יגרמו במוקדם ובמאוחר שאחד או יותר מהם ילקו בחסר.

חומר למחשבה

עלי אתר

לעלי אתר – חומר לידיעה ולא להשמצה !
כתבת "זבובים עליך ישראל", ואפשר להוסיף גם "גוועלט", ומשתמע שהזבובים מתרבים בגלל שעקיבא מאז ינואר אחראי גם על התברואה – אז העובדות הן אחרות לגמרי:
מקור הזבובים העיקרי בגח"מ הוא רפד לולי ההודים, ושום תברואן, בעשרים השנים האחרונות שאני בתפקיד לא טיפל ברפד ההודים ורק מאמץ של אנשי ההודייה מנע במידה את התרבותם.
כך שלמרות כושרי המוגבל ועודף תפקידי לדעתך, בעיית הזבובים אינה במגרש של תברואן הקיבוץ, אפילו אם אני מתפקד מאז ינואר באחריות מלאה במכלול ענייני התברואה. בשיחה עם גדי מרכז ההודיה, נמסר לי שנעשית פעולה רציפה ונמרצת להשמדת הזבובים ובמידת הצורך יתוגברו הפעולות בהתפרצויות עונתיות.
אשמח מאוד לשוחח איתך בכל נושאי התברואה בגח"מ, ולא בדרך של פסקאות של: "נדמה לי" "ניתן בכל זאת" "עד כה" "האם השנה" "שרך טורדני" וכו', אלא בצורה עניינית וחברית.

עקיבא

לעלי, עקיבא ולחברי הקיבוץ היקרים –

מודה באשמה, ומבקש להתנצל על שלולי ההודייה הם מקור הזבובים בגבעת חיים. כמו כן ההודיה והרפת הם גם מקור הריחות הלא נעימים בגבעת חיים ואגב גם מקור לא רע של פרנסה...

כמו הרפת וההודייה כך גם לימת וגת הם מקור לרעש בגבעת חיים וכלבים הם מקור לנביחות וצואה על הדשאים... וכל זמן שנחיה בקיבוץ אלה יהיו חלק מחיינו לטוב ולרע, תלוי מי המתבונן...

ולמרות הכל ההודייה משקיעה ותמשיך להשקיע עשרות אלפי שקלים בקניית חומרי הדברה ובשכירת שרותיה של חברה המטפלת ברימות ובזבובים. ענפי הרפת וההודייה נושאים גם בעלויות הטיפול בזבובים בבריכה בעונת הרחצה.

לצערי לא נראה לי כי נגיע לאפס זבובים בקיבוץ !!! אך בהחלט נוכל להוריד כמויות ובזה אנו משתדלים, מנסים ומוכנים לקבל כל הצעה או רעיון בברכה.

גדי וולף – הודייה

רות ארונדה ז"ל

רות ארונדה לבית ברגמן נולדה בנובמבר 1917 בשטוטגרט שבגרמניה. אחר-כך עברה המשפחה לברלין.

לרות אחות צעירה ממנה בשלוש שנים החיה כל השנים באנגליה, ואח מבוגר ממנה, מנישואים קודמים של האב. האח היגר לארה"ב ושם נהרג בתאונה. את האנטישמיות היא חוותה על בשרה וזכרה היטב את ליל הבדולח בגרמניה. פחד מכלבים שהחזיקו האנטישמים ושיסו ביהודים השאיר עליה טראומה עד סוף חייה.

המשפחה עזבה את גרמניה לאנגליה, אך רות הצטרפה לתנועת הבונה ועברה הכשרה חקלאית בדנמרק ומשם המשיכה לקיבוץ גבעת השלושה. רות נישאה לאילן קליפשיין ונולדה נורית קליפשיין-גוטפריד ב-1939, שם קיבלו אוהל משפחתי עם פרימוס.

לאחר כשנה התגרשו אילן ורות. רות עברה לגבעת חים ואילן נשאר עם קבוצת הבונה לדורות לשם בניית המשק בדרום – בנגב, ונורית הקטנה עימו.

ב-1946 רצתה רות לקבל חופשה מהקיבוץ לשנה, אך טרם החלטה באסיפה היא פגשה את החבר החדש שניקלט ועבד ברפת – נתן ארונדה שבא למשק עם בתו, נורית ג'ינג'ית, לאחר שהתאלמן בגדרה.

כאן התפתח רומן, שנמשך עד 1967, אז נפטר נתן מהתקף לב. כמובן שבקשת החופשה מהקיבוץ לא מומשה עד היום.

לרות ונתן נולדה רחל.

יותר מאוחד, אחרי תקופה של אלמנות נוצר קשר רומנטי בין רות לזכי וינר שנמשך מספר שנים.

רות, שהרפואה והרופאים היו מרבית עולמה רצתה ללמוד רפואה בגרמניה, אך בגלל האנטישמיות נמנע הדבר ממנה וגם לימודי אחות מוסמכת ללא תעודת בגרות לא יכלה ללמוד שם, לכן למדה בארץ-בחיפה בקורס לאחיות מעשיות מהקיבוצים.

עבדה במשך שנים רבות כאחות בקיבוץ ובכפר חוגלה ושירתה במסירות רבה חולים רבים ביום, בלילה ובחג.

גם נתן כרפתן עם ידע רב עזר לרפתנים בכפר חוגלה להציל עגלים בשלבי המלטה שונים.

רות אהבה מאוד טיולים, נוף, מוסיקה קלאסית ושחיה בבריכה.

השנים האחרונות, של תלות, חוסר אונים ובריאות לקויה היו קשות ביותר עבורה, וסיבלה בהן היה רב.

נורית גוטפריד

רות, ננוק קראתי לך, כאשר התיידדת עם אבא שלי ונכנסת לחיי. הייתי ילדה בת שמונה שהתייתמה מאמה. אמא ביולוגית מקבלים כדבר מובן מאליו, אבל אני, שתמיד הרגשתי את עצמי כבתך לכל דבר וללא שום הבדל, יודעת שמזלי הטוב הפגיש אותנו.

לימים, הצטרפו אלינו גם אחיותיי, נורית ורחל. חווינו יחד המון אירועים, הרבה שמחות וגם אסונות. תמיד היית לצדי מנסה לעזור ולעודד, בדרכך המיוחדת. בתחילת שנות החמישים יצאנו ללמוד סיעוד, את בבית החולים רמב"ם ואני בתל השומר. כשנפגשנו היו לנו שפע נושאים לשיחה ולהשוואה. אהבתי את הדרך המעשית וההגיונית בה ניתחת מצבים והתנהגויות של בני אדם.

את אהבת את החיים שלך, את יכולתך ליהנות מטיולים, קונצרטים, הצגות ועוד. צר לי שהפרק האחרון היה כל-כך קשה. אני בטוחה שגם בשעותייך הקשות הרגשת את האהבה והכבוד שכל סובביך רחשו לך. נותר רק להגיד "תודה" ו"סעי לשלום".

נורית גיא

סבתא רות יקרה

לא ננצור בלבנו את החודשים האחרונים לחייך בהם הלכת ודעתך לאיטך בסבל ובייסורים. כשאמרת לנו שאינך רואה עוד טעם בחייך. כשרצית לדבר איתנו ולא יכולת, שסבלת כל-כך ואנחנו לא יכולנו ממש לעזור לך.

לעומת זאת נזכור אתך תמיד במלוא חיוניותך, אוהבת חיים, ולא פסחת על שום חוויה הנקרית בדרכך. אוהבת טיולים בארץ ובעולם. קופצת ללא חשש לכל בריכה, ים, אגם או שלולית, שוחה ונהנית. מטיילת בחו"ל לבד, ללא חשש ומורא, ברכבות ואוטובוסים עם מזוודה קטנה, מתרחצת בכיור של רכבת ודבר אינו קשה בשבילך.

נזכור אותך באהבתך למקצועך כאחות. אוהבת את הרפואה, תמיד בקיאה בחידושים האחרונים וכמה אהבת לדבר בענייני רפואה בכל עת וכיצד התמסרת לחולים בקיבוץ. תמיד דרוכה וקשובה לכל מי שדרושה לו עזרה רפואית.

נזכור כמה היית מחוברת לתרבות, מוסיקה, וקריאת ספרים. התעניינותך בכל דבר ורצונך להרחיב אופקים.

החופשות בהן ביליתי עם חברות בקיבוץ ייזכרו בלבי לעד. כמה חופש איפשרת לנו כשבסך הכל היינו ילדות בנות 12. תמיד סמכת עלינו שנסתדר.

המשפחה היתה חשובה לך מכל. זוכרת תמיד לשלוח ברכות מוקפדות ויפות לימי-הולדת, מגיעה לכל מקום לביקורים, אם בארץ ואם בחו"ל, כמו שביקרת אותנו באוגנדה ואחר-כך בניו-יורק.

בביקורך בניו-יורק קיבלנו את הבשורה הקשה על שחר, ויחד חזרנו ארצה כשאת מנסה להסיח את דעתי בכל דרך בטיסה הארוכה ארצה.

עם מותו של גיל ראיתי את הדאגה שלך אלינו בכל פעם שנפגשנו ואף פעם לא אמרת זאת במילים.

נזכור כמה נהנית מארוחות טעימות, כיצד התענגת על מאכלים מיוחדים השונים מהאוכל בקיבוץ. כמה נהנית להזמין אותנו למסעדות. בפעם האחרונה שהזמנת אותנו למסעדה, ביקשת ללכת למקום שרואים ממנו את הים. בלבנו תישאר תמיד התמונה מהמסעדה בקיסריה, ממנת מאכלי הים שהזמנת, וכמה שהתפעלת מהמטעמים שהונחו בצלחתך, אף שכבר בקושי יכולת לאכול.

קצרה היריעה מלתאר את אין ספור הזכרונות המשותפים שלנו. היית ותמשיכי להיות חלק מאיתנו.

שחר וליאור אהבו אותך מאוד, ואין לך מושג כמה היית משמעותית עבורם. את הידיעה על מותך יקבלו בחו"ל – בהודו, ואני יודעת שיצטערו לנצח שאינם כאן איתנו להיפרד ממך בדרכך האחרונה, אך אני בטוחה שהם מלווים אותך במחשבותיהם. נוחי בשלום על משכבך סבתא רות האהובה –

רינה, ציפורה, מימי, פדות, ברכה – חברותיך היקרות – תודה בשמי על תשומת הלב שהקדשתן לסבתא עד הרגע האחרון.

עדנה בתה של נורית גיא

רותשין יקרה!

כך קראתי לך, רות היפה.

היית יפת תואר ויפת נפש.

בגיל צעיר היכרתיך לראשונה, כאחות מועדפת במרפאה, מבחינתי.

מאוחר יותר הצטלבו דרכינו, כאשר קיבלתי על עצמי את תפקיד סייעת קשישים, בפריפריה. את היית נציגת המרפאה שליווית אותי, ונתת לי עצות למכביר.

ראיתיך כאחות מסורה ואכפתית ביותר (הרבה מאוד מהצעירים בינינו זוכרים לך חסד).

השלב הבא היה לפני כ-9 שנים, כאשר את זאת שהזדקקת לליווי וטיפול, ואני זאת שנפל בחלקי להיות המטפלת שלך (אהבת לספר לחברותיך כי ברכה לא רק מטפלת, היא גם חברה לשיחה ולהתייעצות).

כך גם אני חשתי כלפיך.

מאז הלך הקשר והתחזק.

רותשין, ידעת להפריד בין הטפל לעיקר, ולא נתת לרגש להשתלט על ההיגיון.

במשך השנים שמעתי מפיך כל כך הרבה סיפורים על אהבתך הגדולה לטיולים בחו"ל. שיתפת אותי בחוויותיך עד כי לפעמים נדמה היה כאילו שתינו מפליגות לאותם מקומות כל כך קסומים שכה אהבת לטייל בהם.

רות! שיתפת אותי באהבתך ודאגתך הרבה לבנותיך ולנכדייך, שהסבו לך אושר גדול כאשר באו לבקרך.

רותשין אני נפרדת ממך באהבה ובידיעה שהייתי שם בשבילך ברגעיך הקשים. יד ביד החזקנו וכך היית נרדמת.

נוחי על משכבך בשקט ובשלום.

ברכה

לעתים מלאכים מתחפשים לבני אדם.
רות היתה כזו – מלאכית שהסתובבה שנים בינינו.
כל אחד ואחת מאיתנו זכה להיות תחת כנפי המלאך שלה בתקופה זו או אחרת של חייו.
כשבאו אנשים לטיפול במרפאה – היא תמיד היתה שם. כשנחוץ היה טיפול בבית, בכל שעה –
היא היתה. ליווי חולים וביקור בבתי חולים – רות ביקרה וליוותה.
כשצריך היה אוזן שומעת – היא הקשיבה.
כשנתבקשה נוכחות ותמיכה – היא כמובן היתה משענת – ולא רצוצה –
כשחולים היו על ערש דווי וצריך היה לסעדם 24 שעות ביממה – רות עזבה את משפחתה
וטיפלה.
מעולם לא ראיתי יכולת נתינה ואהבת אדם כמו שהקרינה רות.
הדבר היחידי כמעט שלקחה לעצמה היתה סקרנות עצומה ופתיחות לכל מה שמציע העולם.
היא אהבה מאוד ללמוד, להקשיב לקונצרטים, לראות הצגות, לטייל בארץ ובעולם.
כמעט לא היה דבר שהיא החמיצה.
בצומת משמעותי מאוד של נעורי פגשתי אותה וחסיתי תחת כנפיה.
כל מה שקרה לי מאז לטוב ולרע לווה בעובדה שהיא תמיד, תמיד היתה שם בשבילי ונותר לי
רק לומר שזכיתי.
כל ימי חיי לא פגשתי נפש כמותה –
כי לא היתה כאשה הזו.

אילנה ליכטנשטיין

רות יקרה

אחות רחמניה במלוא מובן המילה.
אשה עם לב זהב, אין מילים כמה נתינה היתה באשה הזאת. לא היה לה לא יום ולא לילה,
היתה מאוד סבלנית וקשובה לבעיות של חבר. בכל עת היית יכול להתייעץ איתה.
כאחות התמצאה בהרבה תחומים, והנה סיפור, תחום אחד היה מאוד חזק אצלה – נושא
העיניים.
אני עבדתי בענף המים, עבודה לא הכי נקייה, הרבה אבק, ריתכתי הרבה, ומדי פעם היה נכנס
גוף זר לעין.
היה לי ברור מיד, לרופא עיניים בחדרה אני לא נוסע, אלא קופץ לרות למרפאה ואם לא היתה
מרפאה אז לרות הביתה, אם זה בערב ואפילו בלילה.
היתה אומרת לי שב, הופכת את העין ומוציאה את הגוף הזר. היתה לה מיומנות בלתי רגילה
בנושא זה.
כבר הרבה שנים שרות לא עובדת והיא מאוד חסרה לי בתחום הזה.
אומרים בידיש "אמנש", בעברית בן אדם.
וזאת היתה רות –

אין אנשים כאלה היום.

יהיה זכרך ברוך

מיכה קינן

לילות הנוי

הצמח וטורח כל השנה
מצמיח ומקטל כל פינה ופינה –
בהרחוניה של יופי,
בשאל פרחים, צבאים ופריחה –
לא תשבע עין –
והנשמה שמחה!
תודה לכח על ההנאה
מכולנו;
בושרי, צעירי וילדי הגבעה!

לניסים, יניב, סווארופ, פארס, רביטל, לוטו, מנחם ואורנו

פוריה

זכרונות מהפלמ"ח בגבעת חיים

אמנון רקנטי, אביה של דנה וולף, היה נער ירושלמי בן 16 כשהגיע לפלמ"ח בגבעת חיים.

מה אתה זוכר מהיום שבאת לקיבוץ?

הגענו בטנדר, כל הציוד הקרבי שלנו כלל מקל קפ"פ וכובע טמבל. הורדנו ליד השער של הקיבוץ – והטנדר הסתלק. אני זוכר מגדל מים וצריף ארוך, במקום שבו נמצא חדר האוכל של היום. היינו שלושה ירושלמים מגרעין "מכבי הצעיר" שבאו להצטרף לגרעין ו', הוכוונו למחנה הפלמ"ח בתוך חורשה, בערך במקום שבו נמצא היום הבית של דנה, ונאמר לנו שם הפלמ"ח. עמדו אוהלים הודים ולידם ברוזיה. ריח חזק של ברוזים עמד באוויר. לא רחוק היה בית החרושת גת, אני זוכר, כי אחד החברה שלנו סחב קופסת שימורים מבסיס פירמידה של קופסאות ואת רעידת האדמה שלאחר מכן בעקבות נפילת הערימה. המחנה שלנו שכן בצד הדרך שהובילה לשדות, והלאה לבנונות. התארגנו לקבל את הקבוצה השנייה שהגיעה למחרת, בוגרי תיכון מראשון לציון, רחובות ונס ציונה. הזיכרונות התערבבו לי בסיפורים שסיפרו על מעללי הגרעינים הקודמים לנו, על כל המניפולציות והמעשיות, וכל גרעין ניסה לעלות על קודמיו, כדי שיזכרו אותו.

מה ראית בקיבוץ?

כמה צריפים ובית תרבות. אסור היה לנו להפריע שם... וחלילה להרעיש. היה שם רדיו, (היחיד בקיבוץ), עיתונים – מחוברים בתוך מסגרות, שלא ייקחו לחדר... והיה פסנתר, איזה יקה גבוה וצנום התאמן בנגינה קלאסית.

מה רבה היתה הפתעתי כשראיתי נשים ערביות מאחורי המקלחת ממלאות כדי חרס במים. ביקשתי הסבר לתופעה, ונאמר לי שאלה ערבים טובים מהכפר הסמוך ואנו מספקים להם מים. היה ברז

ואני חושב שהיה שם גם פשפש קטן, דרכו אפשר היה להיכנס לקיבוץ. הימים היו של מחצית מרץ ובארץ השתוללו קרבות דמים.

היה מעט אוכל. רק לחם, גבינה משושלת, מרגרינה... ומחצית הביצה והרבה דייסת סולת מומתקת בריבת מים.

אני זוכר את המקלחת ואת הכפכפים מעץ... היית צריך להתפשט ולהיכנס עם כולם... זה לא הסתדר לי בתור ילד טוב ירושלים. מישהו אמר לי, אף אחד לא ישים לב אליך... היו ויכוחים לוחטים בין חברי הקיבוץ. היינו המומים – ועירומים. עבורי זה היה נורא, כאילו נתנו לי מכה בראש. חונכנו שקיבוץ זו אידיליה, אמרו לנו שכל אחד נותן לפי יכולתו ומקבל לפי היש, והנה אנשים צועקים, רוצים להרוג אחד את השני על אידיאולוגיות, קיבוץ של מה מגיע לי, ולא כל אחד לפי יכולתו. שמענו מונחים כגון: הקיבוץ המאוחד, איחוד, מפא"י, מושגים שלמדנו בתנועת הנוער. יכול להיות שאלה היו סדקים באידיאולוגיה, שהובילו לפילוג.

אני זוכר את פסח. הסדר נחרת בזכרוני כי הוא נערך בחוץ. היו שולחנות ארוכים ואני זוכר שאכלנו ברוזים. היתה הופעה של בנות רוקדות, מקהלה ונגינה בפסנתר. באתי מבית מסורתית מאוד, ופה היה סדר פסח פתוח, לחם על השולחן, וקצת מצות. הרושם העז נשאר עמי עד היום.

פלמ"ח שווה לסחוב תרנגולות מהלול – זה מה שעשיתם?

כן. פה ושם, דיברו יותר משעשו. באסיפות גרעין היו כל הזמן סקנדלים סביב הסחיבות מהברווזיה. אמרו, מוטב שאנחנו נגלה מה סחבנו ולא אחרים. הקיבוץ התנהג אלינו בסדר, אבל לא הבינו את הראש שלנו. קיבלנו ברוזים לקומיץ, (היתה לי טראומה שהייתי צריך לשחוט אותם), אבל זה היה רק האליבי, כי ברור שרבים אחרים הגיעו ללוויה וצורפו למים בקדרה.

עבדתי תקופה מסוימת ברפת, אבל היות ובירושלים לא הייתי רפתן, תפקידנו היה לפנות את הזבל מתוך התעלות לעגלה מתהפכת באתים ויצרנו ערימה למופת. חשבנו לעצמנו שהאנשים

האלה משוגעים, כותבים תיאוריות על הזבל ואיך לטייבו. אני זוכר רפתנית שעבדה בחליבה ואינני יודע אם היו כבר מכוונות חליבה. עבדתי גם בחבתניה, למדנו להרכיב את החישוקים על החביות, וגם במאפיה, אצל הונזו. זה נחשב לכבוד גדול, הוא היה כבר אישיות מוכרת.

מתי התאמנתם, מתי למדת להיות חייל?

היינו למעשה ההכשרה האחרונה שהתגייסה לפלמ"ח, ורצו להוכיח שרק פלמ"ח יכול, אז עבדנו שבועיים עד שלושה, ובששת השבועות האחרים למדנו בערבים ג'ודו, קרב סכין וקפ"פ. שברו לנו את האצבעות עם מקלות קפ"פ, ואימוני חבלה. שאלתי למה להתאמן בחבלה בגבעת חיים, אמרו לי, אתה עוד תדע.

אני זוכר שהתאמנו בשטח שבין גבעת חיים לעין החורש. היה מתבן, התאמנו בקפיצה לשמיכה, ואני זוכר שעל יד זה היה בית ספר לילדים ערבים, מבנה יחיד. אחר כך התאמנו על המבנים האלה בגז מדמיע ועוד.

פעם נדקרתי מסכין באימונים. הלכתי למרפאה, החובשת התחילה לצעוק, איך אתם עושים דברים כאלה, פוצעים אחד את השני... היא צדקה, עד היום יש לי צלקת.

יום אחד קרא לי מפקד הביטחון של המשק, ואמר: בוא אחרי. אני רואה שהוא הולך לכיוון ערימת הזבל. היה שם פתח, נכנסנו – והנה אנחנו בתוך סליק. ראיתי כלי נשק מסוגים שונים, למשל רובים איטלקיים ארוכי-קנה – השד יודע איך הם הגיעו לשם, ואפילו מקלע פולני שגרם לפציעתם של שני חיילים מבינינו. אמרו לנו, יש פה פסלים, קחו אותם למועדון. הסתבר שהפסלים היו צבועים והיו עשויים מיציקות של טי-אן-טי. תפקידנו היה לכתוש אותם ולהפוך אותם לאבקת חומר נפץ.

זמן קצר אחרי שהגענו, לקחו אותנו למנשיה, הכפר של הערבים ה"טובים". בלילה אחד הם נעלמו, אמרו שהם ברחו. זה היה קרוב ל-15 במאי, כבר היו הרוגים בדרכים, ונשמעו פיצוצים. יצאנו לשם עם טרקטור וזוג סוסים רתומים לפלטפורמה, ופירקנו את הבתים. אלה היו חושות בנויות מלבנים של בוץ עם קש. העמסנו את הבלוקים. כבר לא היה מה לקחת. על ביזה או שלל אין מה לדבר, כי היו מעיפים אותך מהפלמ"ח. אם מצאת אקדח היית מלך, אבל היית חייב למסור אותו. כל מה שאני יודע הוא שרצתי אחר-כך למקלחת להתנקות מפרעושים.

יש סיפורים אחרים

שמעתי שאומרים שדחפו אותם החוצה – אלה שטויות. אני יודע שהם ברחו. כשהתחילו הבעיות באזור קקון והלאה, אחד הקצינים שלהם אמר: תעזבו ליום יומיים ואז תחזרו איתנו. הם לקחו את הפקלאות ויצאו. כל סיפור אחר הוא בולשיט.

איך גויסת? האומנם זייפת את הגיל שלך?

כן, הלכתי תמיד במכנסים ארוכים, שלא יראו שאני ילד. היה אחד דן לאונר, שנחשב הכי צעיר בפלמ"ח, בן שבע-עשרה, אבל אני הייתי צעיר ממנו בשנה, הוספתי לגילי וזה עלה לי שני שילינג בעיריית ירושלים, כדי שלא יגרשו אותי הביתה.

אני יליד ירושלים. משפחתי מהעיר העתיקה, אמא דיברה אלינו לאדינו ואבא דיבר עברית – וכתב בכתב רש"י. ברחוב דיברנו ערבית, אני זוכר הרבה קטטות שהיו לנו עם נערים ערבים.

זה היה אזור מעורב ערבי יהודי, הצד האחורי של הבית היה מכוון לשטח ערבי, רוממה. בבית ידעו שבלילות אני בורח, ולא היו כל-כך מרוצים. הבית שלנו עמד מול הכביש הראשי למחנה שנלר, ושם העיפו כמה וכמה שיירות של הבריטים... וכשהבחנו בדמות זרה לא מהשכונה שלנו הבנו שהולך להתחולל משהו. רצנו הביתה, ערמנו כרים על החלונות וברחנו מהאזור. כילדים היינו מעורים מאוד במתרחש,

קיבלנו שיעורי נשק, שימשנו קשרים בין עמדות ההגנה בירושלים, הדבקנו כרוזים, רצנו בשכונות... מרבית הנוער היה מאורגן בתנועות הנוער. הייתי חבר "מכבי הצעיר", כבר בשכבות הנמוכות דחפו לנו

גבעת חיים בראש, כי עברו כאן הגרעינים לפנינו, גרעין ד' בשנת 44 שהלכו להתיישבות בקיבוץ הסוללים, וגרעין ה', שיצא מכאן לשמור

על קו המים בנגב. אנחנו היינו פה בתחילת מלחמת העצמאות, במחזור האחרון של הפלמ"ח. אחי אמר לי, יורים בכבישים, הפעם זה רציני, ולא יכולתי לשבת בבית – סיימתי אז כיתה שנייה של גימנסיה – הלכתי עם שני חברים ל"מרכז העם", ואמרנו שאנחנו מהפלמ"ח. קיבלנו ניירות, שאלו אם אנחנו יודעים לתפעל נשק, אמרנו כן. כילד הגנה ידעתי להפעיל סטן. הודיעו לנו שאנחנו נהיה מלווים של שיירה שיוצאת לתל אביב.

לא ידעתי שבאוטובוס נסעו גדולי האומה – קפלן, שרת ואחרים... אילו הם היו יודעים כמה אני פוחד... הם ישבו על הרצפה ואנחנו עמדנו, עם הסטנים נעוצים בחרכי הירי. נסענו בשיירה, עברנו בשער הגיא, לטרון – היו קצת יריות, אבל לא נורא, המשכנו לצומת מסמיה, וכך, מדרום, לתל אביב. בית דגן היתה תפוסה בידי הערבים, גם סלמה, ובאותו זמן הותקפה שכונת התקווה. הגענו בלילה, דרך הפרדסים.

חודש לאחר מכן נשלחנו לגבעת חיים. היינו פה פחות מחודשיים, ואז, ב-1 ביולי, יום אחרי כיבוש קקון, התחיל פרק הקרבות שלי. אגב, בקקון גנבנו את הגיפ של יצחק שדה ונסענו לאכול גלידה בחדרה. אמרו לנו, חכו, תראו מה יעשו לכם. בסוף נסענו עם כולם. לחמתי בקרבות קשים, באזור הרטוב (לא בקרב הרטוב המפורסם) ובאזור צרעה של היום. השתתפתי גם בכיבוש צובה, ורבים מחבריי נפלו. זכור לי בעיקר ה"משלט המשותף", באזור בית שמש של היום, שבו ישבו המצרים ואנחנו על אותה גבעה, 50 מטר באמצע. היינו צועקים אחד אל השני.

כבשנו את מנזר בית גיימאל ובית שמש, עד נתיב הל"ה ובית גוברין. היו לנו הוראות לירות בכל מה שזז, וזו כבר היתה נקמה על ה-ל"ה. רק לאחר מכן סיפרו לנו שראשי הל"ה היו על כידונים, והסתובבו בכל הכפריים. לא רצו שנלך לנקום בכל ערבי שנראה.

היינו תמיד עם רימון רזרבי, כי אם תופסים אותך אתה מפוצץ את עצמך ולא מוסר עצמך לערבים. לאחר שראינו את מצב גופותיהם של השלושים וחמישה, אני מבין את ההחלטה הזו. באחד הקרבות הייתי בהבטחת המפקדה, ושמעתי ויכוח בין המפקדים. הבנתי שישנה הוראת נסיגה. השארנו 16 פצועים בשטח, והערבים שחטו אותם אחד אחד. אני יודע שאם היו מתעכבים להציל אותם, כל הגדוד היה הולך. זו היתה החלטה אמיצה של המפקד. לפני כמה שנים קראתי זיכרונות של אחד המפקדים, שכתב שהוא ראה שרצחו אותם, את כל השישה עשר. שלא יספרו עכשיו שלא השאירו אנשים בשטח. השאירו, וגם השאירו להם רימונים, שלא ייפלו חיים, כי ידעו מה מחכה להם.

הוחזרנו לירושלים, התמקמנו בשואבה מול תחנת משאבות המים. היתה הוראה "להשכיב" כל כפר ערבי שנשאר. פוצצנו בתים וכפריים שלמים, יום אחר יום.

בהפוגה הראשונה לקחו את כל הגדוד שלנו באוטובוסים למחנה שמונים – (אנחנו פתחנו את המחנה...) ויום אחד אמרו שנוסעים לחוף של כפר ויתקין, לאוניה אלטלנה. התבלבלנו בין הפרדסים, וכשהגענו לחוף האלטלנה כבר הפליגה הלאה, לחופי תל אביב. פספסנו...

לא ידעת אז שבערוב ימיך תחזור לגבעת חיים...

לא, לא חשבתי שאגיע הנה, זה לא אותו קיבוץ.

בזמן הפלמ"ח, יום אחד יצאתי ל"אפטר". נסעתי לירושלים לבקר את הוריי. הסתובבתי במחנה יהודה, נהייתי מריחות השוק, ובא אלי מישהו ושאל: בחורצ'יק, מאיפה אתה. אמרתי מהפלמ"ח. מאיזה קיבוץ? אמרתי גבעת חיים. מייד התחילו להתאסף סביבי אנשים, ערכו חיננה והילולה, השקו אותי, האכילו. אמרתי שאין לי כסף לשלם, אמרו לי: לא צריך לשלם, אתה פלמ"חניק, ועוד מקיבוץ גבעת חיים – שירבו כמותך. היה כבוד להגיד שאתה מגבעת חיים – לתשומת לבם של חברי גבעת חיים של היום...

שוחחה ורשמה דינה רמגי

יום השואה מאחורינו, ועמו טקס מכובד שהתקיים על פי המסורת בחדר האוכל, והביא את רשמי מסעם של בני י"ב לפולין, ובין הרשמים נשזרו עדויותיהם המרתקות של אלישבע ליגטי, ציפורה הוכמן, אסתר גבע וניסים אשכנזי: תודות עמוקות לכם, שהסכמתם לחלוק עמנו את הסיפורים הכואבים והמרגשים.

בהזדמנות זו ברצוננו להודות לרותם הגיוורה על ארגון הטקס והפקתו, ברגישות ומסירות רבה.

כמו כן תודותינו לבני י"ב על ההתגייסות הנפלאה להפקת הטקס, על הסיפורים וה"צידה לדרך", ולמשתתפים הנוספים: זוהר ברוש, דינה רמגי, נעמי מיתקי, נועם בראון, עמית מגן, עדי פטרקובסקי, רותם אליהו וגיון הגיוורה. תודות מיוחדות לאמנון קוגלר ויהודית קונסקר על קישוט חדר האוכל ועיצוב התפאורה, ולמרים לירן על המודעה והוויטרנה. ותודה אחרונה וחשובה – לארנון רותם על העזרה.

ערב השואה,

רציתי לחלוק אתכם, את החוויה שעברתי בהכנת ערב השואה.

בהכנות לערב עברתי על עדויות ניצולי השואה שעדיין חיים אתנו,

מתוכם בחרתי את עדויותיהם של ניסים אשכנזי, אסתר גבע, ציפורה הוכמן ואלישבע ליגטי.

כאשר נפגשתי עם כל אחד מהם מצאתי אנשים שמעוניינים לספר ולחלוק את שעברו.

מצאתי את אלישבע ליגטי שאמרה לי שזו הפעם הראשונה שמספרים את סיפורה בגבעת חיים, פגשתי את ציפורה שהודתה לי שהבאנו את עדותה.

פגשתי את אסתר גבע שבעצם חושבת ש"היא לא ממש עברה את השואה",

ואת ניסים אשכנזי שברח לכפרים והוא רק ילד.

והילדים, הנערים שגדלו פה ובעצם למרות שהם בני כיתתו של בני – שוקי, לא הכרתי אותם ממש.

נערים ונערות ערכיים, נעימים, כולם נרתמו למשימה ברצון.

הערב הזה תרם לי לא פחות מאשר תרמתי בו אני. הכרתי אנשים יפים, פה אצלנו בבית.

לאחר הטקס, ניגשו אלי חברים רבים שהחמיאו ופרגנו לנו,

אני מודה אישית לכל מי שפתח את הלב אלינו,

ומאחלת הרבה בריאות ואריכות ימים לניסים, לאסתר לאלישבע ולציפורה.

רותם פטרקובסקי

בין יום השואה ליום הזיכרון – ולחגיגות העצמאות, אנו מנסים למצוא את האיזון בין העצב והשכול לבין השמחה על קום המדינה ...

יום הזכרון לחללי צה"ל

ביום א', 8 במאי, בשעה 20:00 ניפגש ליד האנדרטה לטקס הדלקת משואות, ומשם נעלה לחדר האוכל לטקס המרכזי של יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל.

ביום ב', 9 במאי, בשעה 13:30 ניפגש בבית העלמין לטקס הנחת זרים.

יום העצמאות

ביום ב', 9 במאי, בשעה 20:15 ניפגש ליד המועדון לחגוג את יום ההולדת ה-63 למדינה, במסכת חגיגית בהפקת בני המצווה.

אחרי המסכת.... הפתעה! ואחר-כך נמשיך לתוך הלילה עם שירה בציבור.

כיבודים מתוקים מובטחים!

•אנא הביאו עמכם מחצלות, כריות, וכל מה שיעשה לכם נוח לישיבה על הדשא.

•אנא שימרו את כלביכם קשורים ליד הבית בערב זה.

למחרת, יום ג', 10 במאי – שבתון יום העצמאות – ניפגש בברכה להפנינג מתנפחים.

חברים, תושבים ובניהם/נכדיהם – נכנסים ללא תשלום!

חג שמח!

**** בקשה חשובה:** המודעות לחגים ולאירועים שמכינה מרים לירן הינן מלאכת מחשבת, ומושקעת בהן המון מחשבה ואהבה. אנו מבקשות לכבד אותן, לא לגעת בהן ולא להסיר מהן חלקים. תודה!

ענבר וחגית – רכזות תרבות

גבעתון

חג סוכה

לתמיך ושי וויס

להולדת התאומות אלה ואיה
ברכות לסבתא שרה וסבא זאביק
למשפחה של שו
ולכל המשפחה

